

Minden eddigi társadalom története
országok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

N. Erdős
1428 Franklin St
11 09

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

No. 86 szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 Október 27.

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

A NÉP SZAVA.

Hónapokon át tartotta fogva a kivándorlási hivatal Jan Janoff Pount, az orosz forradalmárok küzdelmeiben, megtörni igyekezett a cári rémuralmat.

Ebben a harcban a küzdő felek a végső eszközökhöz nyultak. A cári kormány részéről több a "törvény", majd a börtönök, akasztófák voltak az eszközök. A forradalmárok részéről több a békés agitáció, majd erőszakkal szemben az erőszak.

Az egész művelt világ rokonszenvvel kísérte az orosz nép csodás küzdelmeit az évszázados elnyomatás ellen. Száz millió embernek szabadságáról, jólétéről, életéről volt szó. Az orosz nép mítsem várhatott a többi országok kormányaitól, melyek ösztönyszerileg megéreztek, hogy egy népnek felszabadítása lépés az egész emberiség felszabadítása felé, egyik ország osztluralmának megdöntése veszélybe dönti a többi ország osztluralmát. A nemzetközi munkásmozgalomra hárult a feladat, hogy segítséget nyújtson a küzdő orosz népnek. S e feladatnak eleget tett. Míg a küzdőknek anyagi támogatást nyújtott, a menekülteket védelmébe vette a cár kormányának minden országra kiterjedő ildőzése ellen.

A munkásmozgalom csak kötelességét végezte ezzel. Munkájának irányítója nem az állateskedő burzsoá humanizmus, hanem az osztlányontudat volt, mely egyik elnyomottnak küzdelmét, sérelmét, valamennyi küzdelmének, sérelmének tartja.

Hogy az egyes országok uralkodó osztályai nem mertek egyenesen segídket nyújtani az orosz uralkodó osztálynak, a nemzetközi munkásmozgalom erejének tudható be.

Jan Janoff Pount letartóztatása az Egyesült Államok munkásainak kivételes alkalmat nyújtott a kötelességének teljesítésére.

Pouren tevékeny részt vett a balti provinciák ügyveres felkérésében s a felkelés leverése után külföldre menekült. Az orosz kormány kémei nyomon követték s kézrekerítésére elérkezettnek látták az időt, amikor az Egyesült Államokban partra szállt. Börtönök mélyén középkori kínvallatással kicsikart tanuvalomások alapján visszakövetelték a bevándorlási hatóságtól az Egyesült Államok bevándorlási törvényeinek értelmében.

A bevándorlási hatóság sietett eleget tenni az orosz kormány kívánásának. Pount letartóztatva. Ügyének tárgyalásánál minden ellenvetés nélkül elfogadta az orosz kormány bizonyítékait, míg Pouren ügyvédek nem engedte meg a bizonyítékok cáfolását és az ellenérvek beterjesztését. Az orosz forradalmárt deportálásra ítélték, mely által az orosz kormány kezébe kerül s így a deportálás értelmű a halálos ítélettel. Tették ezt az Egyesült Államok törvényeinek egyes megsértésével.

Kétségtelen, hogy az ítéletet végrehajtották volna, ha meg nem mozdul Amerikának munkásnépe, hogy teljesítse kötelességét, megvédelmezze a népszabadság harcosát.

Bizottság alakult Pouren védelmére s a bizottság szavára a munkások a gyűlések ezreire tiltakoztak az ellen, hogy az Egyesült Államok hivatalos közegei az orosz cár ügynökeivé aljasoljanak.

Ráírnyították a nyilvánosság sugarait a szeméretlen szövetségre, melyet egy magát büszkén szabadnak valló köztársaság hivatalnokai kötöttek az ezer sebbel vérző orosz nép hóhéraival.

Hetven ezer ember írta alá azt a kérvényt, melyet a védelmi bizottság Root Elihu államtitkárhoz beterjesztett, rámutatva a törvényes megszegésére, követelvé Pouren ügyének újra tárgyalását.

Félreérthetetlen szavakkal jelentette ki a kérvényben hetven ezer ember, hogy nem hajlandók eltérni a "home of liberty and land of the brave"-ben a szabadság bátor harcosának üldözését. A népnek szava elég hangos volt, lehetetlen volt tudomásul nem venni.

Root államtitkár utasította John A. Shields bevándorlási biztot, hogy Pouren ügyét vétesse újra tárgyalás alá.

Az államügyész utasításában elismerte, hogy Pourennek s ügyvédeknek a bevándorlási hatóság nem adott alkalmat a védelem előterjesztésére. Elismerte, hogy a bizonyítékok sulya alatt szükség van az új tárgyalásra, mivel Pouren politikai menekültnek látszik s "ennek a kormánynek egy pillanatig sem áll szándékában, hogy Pouren vagy bárki mást, deportáljon Oroszországba vagy bárhova, politikai vétség miatt."

A bevándorlási biztos az orosz kormány képviselőjének, Frederick R. Coudertnak tiltakozása dacára is kénytelen volt új tárgyalást indítani.

A merénylet ezideig meghiusult. Hogy ezután se sikerüljön, a munkásosztályon áll.

Azonban ne feledkezzünk meg arról sem, hogy míg az orosz forradalmárt védjük, Nevada börtönében ül két elvtársunk, Preston és Smith.

Ezeknek sem volt egyéb bűnük, mint elvűségük. Az osztlányarcnak voltak katonái, küzdöttek az Egyesült Államok uralkodó osztálya ellen. Ha Amerika munkássága kötelességének tartotta, hogy az orosz forradalmárt védelmezze, kötelessége, hogy védelmezze az amerikai forradalmárokat, kik a nyugati bányatulajdonosok az osztlánybírók közreműködésével bosszújukat akarják tölteni.

Ha a nép szava elég sulylyal bír Pouren megvédelmezésére, fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat Preston és Smith érdekében is.

Ha az osztlánytudatos munkások nem fogják megnyitni az elvtársaink börtönajtáját, az uralkodó osztály nem fogja azt megtenni.

A Szocialista Munkáspárt a munkásmozgalom martirjaival szemben megteszi kötelességét. Prestont, az "elitét" a kapitalista sajtó általános feljajdulása mellett tette meg elnökjelöltjévé. A választási harcban a munkásnép ezrei előtt ismerteti a nyugati bányászok harcat s rántja le a leplet a kapitalista összeesküvésről, melynek következtében Preston és Smith a börtönbe kerültek.

Taft, Bryan, a munkások "barátai" bizonyára nem fogják az elítélteket felszabadítani. Sőt, ha a kapitalista érdekek úgy kívánják, a munkások közül még többet juttatnak hasonló sorsra. Debs, a Socialist Party jelöltje mélyen hallgat. Sokkal inkább el van foglalva a szavazatok fogdosásával és a "red special" költségeinek fedezésével, semmint észébe jutnának a nevadai foglyok.

A Szocialista Munkáspárt nem feledkezett meg róluk. Prestont elnökjelöltté tette, a kapitalista bíróság ítéletét megfélebbezte a néphez.

Minden egyes szavazatot, mely a Szocialista Munkáspárt jelöltjére adatik le, tiltakozás a kapitalista osztlány vértörvényességének ítétele ellen. Követelése az igazságnak s az általános emberi jogoknak, melyek a munkásmozgalom békés fejlődését biztosítják.

Minden munkásnak, ha az osztlányérdekét felismerte s egynek sérelmét valamennyi sérelmének tartja, kötelessége a Szocialista Munkáspárt adni szavazatát.

A MUNKÁSOSZTÁLY.

(A proletáriátus.)

— Irta: Kautsky Károly. —

Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta: Dániel De Leon.

I. fejezet.

A gépek hatása.

Valamennyi országban, ahol a kapitalista termelési rendszer uralkodik, különösen olyan országokban, mint az Egyesült Államok, ahol a kapitalizmus nagyarányú termelést folytat, azt látjuk, hogy a nép két fő osztlánya oszlik: először a kapitalista osztlány, mely birtokában van a termelés eszközeinek, — szerszámoknak, gépeknek, földnek stb., — azonban a termelésben részt nem vesz; másodszor a bér munkások, a proletárok osztlányára, melynek munkaerején kívül, melynek eladásából él, semmije sincs s melynek munkája állítja elő az egész ország vagyonát.

A kapitalistáknak a proletárok nagy tömegére van szükségük; eredetileg, más országokban s létűn időkben erőszakos eszközökkel folyomadtak, hogy szert tegyenek a szükséges mennyiségre. Azonban ma, kiváltképpen az Egyesült Államokban, ilyen módszerekre nincs többé szükség: A nagy arányú kapitalista termelés fensőbbisége a kisebb arányú termelés felett elegendő arra, hogy a törvénynek vagy magántulajdonnak megsértése nélkül, sőt ennek segítségével fozson meg minden tulajdonról elegendő számú kisbirtokost és kisiparost évről-évre, kik az utcára kerülve, a proletáriátus sorába sulyednek s kielégítik a kapitalistának egyre több emberanyagra éhező követelményeit.

Kapitalista termelés növeli a proletárok számát

Hogy a proletárok száma egyre növekszik az Egyesült Államokban, oly kézzelfogható tény, melyet többé azok sem mernek tagadni, kik szeretnék velünk elhitetni, hogy a társadalom ma is azon az alapon nyugszik, melyen száz évvel ezelőtt s akik rózsás színekkel

igyekeznek festeni a kistermelő helyzetét. Valódi forradalom folyt le a társadalom szerkezetében éppúgy, mint a termelés rendszerében. A termelésnek kapitalista formája minden más formát megdöntött s uralkodóvá vált az ipar mezején. Hasonlóképpen a munkának ma a bérunka az uralkodó folyomány. Egy századdal ezelőtt számára nézve a földművelő kisbirtokosok álltak első helyen, később a városi kismesterek, ma pedig a bér munkások vagy proletárok.

Ma a proletárok osztlánya a legnagyobb minden civilizált országban. Az ő helyzetük s a gondolkodási módjuk uralkodik a munka minden ágában.

Ez az állapot a nép tömegének viszonyaiban s gondolkodás módjában teljes forradalmat von maga után. A proletárok helyzete lényegesen különbözik a munkának minden előbbi kategóriájától. A kisfarmer, a művész s a kistermelők általában birtokosai voltak munkáik termékének, mivel birtokosai voltak a termelés eszközeinek; ezzel ellentétben a proletármunka terméke nem a proletáré, hanem a kapitalistáé, a munkaerő megvásárlójáé, a termelés szükséges eszközeinek birtokosáé. Igaz, hogy a proletár munkáját megfizeti a kapitalista, azonban a bér sokkal kevesebb, mint a termék értéke.

Proletármunka, a kapitalista haszon forrása.

Mikor az iparban (s jelentsük itt ki egyszer s mindenkorra, hogy a gazdasági fejlődés jelen stádiumában a földművelés is éppúgy ipar, mint a termelés bármely más ága,) a kapitalista megveszi az egyetlen árucikket, melyet a proletár áruba bocsáthat, az egyetlen cél vezérli, hogy ezt a munkaerőt hasznot hajtó módon használja fel. Minél többet termel a munkás, összertermékének értéke annál több. Ha a kapitalista csak addig dolgoztatná a munkást, míg annyit nem termel, hogy bére fedezze legyen, nem volna a kapitalistának haszna. Bármennyire szeretne is a szenvedő emberiség jóltevéjéért szerezni, tőkéje haszonért kiált s figyelmes hallgatót talál gazdájában. Minél hosszab időn át van a munkás a kapitalista szolgálatában a bére fedezésére szükséges időn felül, annál több értéket termel, annál nagyobb a többlet s annál nagyobb arányú a kizsákmányolás, melynek alá van vetve. A kizsákmányolásnak vagy munkásnyásznak csakis a munkásosztálynak a kizsákmányolókkal szemben tanusított ellenálló ereje vethet gátat.

A kapitalista termelésben a tőkés és a munkás nem működnek együtt, mint a munkás és a munkáltató a megelőző ipari korszakokban. A kapitalista csakhamar kereskedővé fejlődik s lényegében az is marad. Működése, ha ugyan egyáltalán fejt ki valami tevékenységet, a piaci operációkra szorítkozik, mint a kereskedő. Munkája abból áll, hogy minél olcsóbban szerezzé be a nyers anyagokat, a munkaerőt s a termelés egyéb szükségleteit s viszont a kész árut a lehető legrágábbban adja el. Magán a termelés mezején nem tesz semmit, kivéve, hogy igyekszik a munkásból a lehető legkisebb bérért a legnagyobb mennyiségű munkát kizsorítani s így minél nagyobb értékű többletet magának megtartani. Munkásaival szemben nem munkátárs, hanem hajcsár, kizsákmányoló. Minél többet dolgoznak azok, haszna annál nagyobb. Az embertelenül hoszura nyújt munkaidő nem öt fárasztja ki, ha a termelés módjai veszedelmessé válnak, nem az ő élete forog veszélyben. Minden uralkodó osztlány között a kapitalista tördök legkevesebbet alkalmazottainak életével és biztonságával. A munkaidő meghosszabbítása, a szünetnapok eltörlése, az éjjeli munka dívatba hozása, nyirkos vagy tulhevített műhelyek, mérgező gázokkal telítve, — ezek azok a "kedvezmények", melyeket a kapitalista termelőmód a munkásosztály javára nyújtott.

(Folytatjuk.)

MIRE JÓ A VÁLASZTÁS?

Választási harcok napjait éljük. New York állam fellebbezési bírósága döntvényt adott ki, amely szerint a közmunkáknál alkalmazott munkások számára a nyolc órai munkanapot meghatározó törvény betartandó. Ne volnának csak itt a választások, hát a bírósági döntvény bizonyára így szólna: "Ellenkezik az egyéni szabadsággal és vallással, beleavatkozni abba, hogy a munkás kivel kössön szerződést, meny nyírt és hány órát dolgozzék naponta." A körülményektől függ minden.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kíséje figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

Egyről másról.

JELLEMZŐ TÉVEDÉS. — PANAMAZÓ ÜGYÉSZ, HARAGOS ELNÖK, MEG A PANAMA CSATORNA.

Mulatságos és egyben tanulságos tévedésbe esett a napokban Mr. Landers, New Britain polgármestere. James T. Hunter, a Szocialista Munkáspártunk jól ismert szónoka agitációs utjában New Britainbe érkezett s az egyik utcasarkon felállítván a szöszéket, az összegyűlt népek beszédet tartott, a szocializmus ismertetése mellett alapos támadást intézett a kapitalisták politikai pártjai ellen. Egy közelben álló rendőr hivatalbeli kötelességének tartotta, hogy megmentsse a társadalmat, Hunter elé állt s megkérdezte, hogy van-e engedélye. Hunter igenlő válasza után visszavonult, egybegyűjtötte három kollégáját és haditanácsot tartott velük. A haditanács eredményeképpen a rendőr ismét Hunter elé vonult s követelték az engedély előmutatását. Hunter utasította őket az Egyesült Államok s Connecticut állam alkotmányának elővasására, ahol a polgárok részére biztosított jogok között megtalálják a szólásszabadság jogát is.

A négy rendőr ismét visszavonult és újabb hadi tanács után telefon utján érintkezésbe léptek a rendőrhivattal s csakhamar azzal az utasítással tértek vissza, hogy Huntert vigyék be.

Huntert tényleg bekisérték a rendőrhivatalba, ahol Paddy Lee rendőrkapitány és Hunter között a következő párbeszéd folyt le:

Lee: Vegye ön tudomásul, hogy a városi reedelek értelmében nincs joga az utcán gyűlést tartani, hacsak engedélyt nem vált.

Hunter: Szeretném, ha ön ezt a reedelet megmutatná.

Lee: (Miután hiába keresett a városi reedelek közt erre vonatkozó szakaszt.) Akár van reedelet, akár nincs, én parancsot kaptam erre vonatkozólag.

Hunter: Kéznél van Connecticut állam alkotmányának egy példánya? (Lee előadja a kívánt példányt s Hunter az I. rész 6-ik szakaszára mutatva, olvas): "Sohasem szabad semmiféle törvényt hozni, mely a szólásszabadságot vagy sajtószabadságot korlátozza." Nos, azt hiszi ön, hogy New Britaine nagyobb, mint Connecticut?

Az önk állama azzal dicsekszik, hogy az első közt áll, melyek a szólásszabadságot biztosították s most azt hiszi ön, hogy a huszadik században tul fogják magukat tenni az alkotmányon? Vegye tudomásul, hogy apró-cseprő reakcionáriusoktól nem engedem bemocskolni Connecticut állam jó hírnevét.

Ezzel faképnél hagyta a meglepett kapitányt s folytatta a gyűlést.

Ezután jött csak a tréfa. Egy méltatlankodó polgártárs, ki tanuja volt e jelenetnek, összalalkozott a polgármesterrel s keményen kikelt az ellen, hogy a rendőrök egy gyűlést megzavarjanak. A polgármester tudakozódására előadta, hogy egy Mr. Hunter, New Yorkból, tartott beszédet s a rendőrök bekisérték. Mr. Hunter? A polgármester homlokát kiverve a verejték: "A kutyafejét! Bakot löttünk. Hiszen Mr. Hunter milliomos s csak passzióból szocialista, a Socialist Partynek tagja. Együtt jártunk kollégiumba a sógorával."

Ezzel benyargalt a hivatalba s félóra mulva egyik rendőr a következő levelet nyújtotta át James T. Hunternak, a Szocialista Munkáspárt munkás agitátorának:

New Britain, Conn. Okt. 13. 1908.

"Engedély adatik Mr. Róbert Hunternek, hogy a Main és East Main utcák sarkán ma este gyűlést tartson."

G. M. Landers, polgármester.

A dolog komikuma az, hogy a jámbor polgármester azt hitte, hogy a milliomos Robert Hunterről van szó, aki passzióból szocialista s így szerencsétlenné meg James T. Huntert az engedélylyel.

Azonban, óh hálátlanság hálátlansága! J. T. Hunter csunyan kifigurázta a polgármestert, kin egész New Britain mulat.

A mulatságos história tanulsága az, hogy míg a Szocialista Munkáspárt munkásszónokai ellen készen van az alkotmányellenes reedelet, a Socialist Party milliomos szónokai részére tüneményes gyorsasággal készülnek az engedélyek.

Hogy kerül össze a panamázó ügyész, a haragos elnök meg a panama csatorna? A következőképpen:

Körülbelül két évvel ezelőtt a pittsburgi republikánusok összejátszottak a Formers' and Drivers' National Bank hivatalnokaival s közös megegyezéssel elhatározták, hogy kirabolják a bankot.

Választási idő volt s a republikánusoknak égető szükségük volt pénzre, hogy bírói jelöltjüket megválasszák. A szövetségnek sikerült a bankból 1,400,000 dollárt kiemelni, amely összegből 500,000 dollár a republikánusok választási kasszájába jutott, a többin pedig a hivatalnokok osztozkodtak meg. A károsultak nagy zajt csaptak és John W. Dunkle, Pennsylvania nyugati kerületének államügyésze (republikánus a tisztelt ur) megindította a pert a bankpénztáros, Rhinehardt ellen. A bíróság a pénztáros 20,000 dollár biztosíték ellenében szabadon bocsájtotta s azóta folyik a per. Azaz csak folya. Ezideig ahányszor csak a bíróság elé került az ügy, a vádló ügyész kérvényt adott be a bírósághoz a tárgyalás halasztására. S a republikánus bíró, ki a pártkasszának köszönhetette megválasztását, melyhez a bankpénztáros nem csekély összeggel járult, a legnagyobb készséggel tett eleget az ügyész kérésének.

A tárgyalás mindannyiszor elhalasztott.

A türelmetlenkedő károsultak a napokban fölkeresték Roosevelt elnököt. Bemutatták neki a szavazólapok hátuljára ceruzával irt checkeket, kiállítva W. R. Andrews, a republikánus bizottság elnöke nevére. A bankhivatalnokok ilyen checkeket minden szó nélkül beváltottak. A panama nyilvánvaló. A bankhivatalnokok meglepták a bankot. A lopott összeg egy részét a republikánusoknak adták, kik viszonzásul futni engedtek.

Ilyen leleplezések az elnökválasztás előtt két héttel! Csoda-e, hogy Roosevelt dühbe gurult. Táviratilag utasította az államügyészt, hogy a pört rögtön kezdje meg s egyben terjessze be okait, hogy miért huzta eddig. Táviratilag szólította fel a bírót, hogy egy héten belül kezdesse meg a tárgyalást. Táviratilag hitta vissza Bonaparte föállamügyészt, ki Taft érdekében agitációs uton van, prédikálván a republikánus tisztakeziségéről, hogy vele megbeszélje az ügyet. A károsultakat pedig biztosította, hogy a boszu el nem marad. (Mégjegyzendő, hogy ezek is kapitalisták.)

Eddig a pittsburgi história. Csunya egy panama, az tény. Nem csoda, ha az elnök haragos. Azonban van ennél még csunább panama is, a Panama Canal körül s ha arról van szó, csodálatos gyorsan párolog el az elnök haragja s egyszerre nagyon "busy" lesz, úgy hogy erre nem marad ideje.

Pedig mindig többen vannak, kik szeretnének egyet-mást tudni e panamáról, ha nincs is Rooseveltnek inyére.

A New York World bolygatta meg e kényes ügyet, mely megérdemli, hogy olvasóink kissé közelebből ismerjék meg.

A Panama Csatorna átadása eredetileg a De Lesseps Co. kezében volt, ennek bukása után az összes részvényeket átvette potom áron a French Panama Canal Company, mely éveken át hiába igyekezett dílőre vinni e tervet, míg végre a néhai Hanna szenátor elfogadta a szenátussal azt a törvényjavaslatot, mely szerint az Egyesült Államok vennék kézbe a csatorna ügyét.

Mc. Kinley halála következtében Roosevelt ült az elnöki székre és hadügyminiszterévé Taft-et nevezte ki.

Az Egyesült Államok 40 millió dollárt fizetett ki a French Panama Canal Companynak a megkezdett munkálatokért, a szükséges területért s a hozzátartozó Panama vasutért.

A panamai terület kormányzója s a csatorna bizottság tagjává G. W. Davis nevezetett ki, aki nyugalmazott tábornok volt s előzőleg Porto Riconak, majd a philippini szigeteknek volt katonai és polgári kormányzója.

Davis furcsa dolgokra jött rá. Ezek közt volt első sorban az a tény, hogy miután az Egyesült Államok a panama vasutat mindenestől megvette W. N. Cronwellt, a vasut részvényese, egyidejűleg E. H. Harrimannak ügyésze, a vasut pénztárát teljesen kifosztotta.

Davis jelentést tett a szédelgésről s Washingtonból utasítást kapott, hogy jelentését újra írja meg s a Cronwell működésére vonatkozó részt hagyja ki, mivel nem az ő ügykörébe vág. Davis kénytelen volt így tenni. Azonban a nyugalomba vonult tisztek a hadseregbe vonatkozó törvények értelmében kötelesek, bármily állást töltsenek is be, jelentést tenni a hadügyminiszteriumhoz minden oly ügyről, melyről a kormánynek érdekében van információt szerezni.

(Folytatás a harmadik oldalon.)

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.
Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Egész évre	\$3.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Európába	12 koronára
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.
Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-10-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.
Ch. ROTHFISHER, National Secretary.
M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$3.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, Oct 14, 1908

A KÖZELEDŐ PROSPERITÁS ELŐJELEI.

Chicagoan tizenöt ezer iskolás gyermek éhezik — szülőiknek munkanélkülisége miatt és az élelmiszerek árának állandó emelkedése s a munkabérek állandó csökkenése folytán.

Igy adják ezt hírül Chicago napilapjai, amelyek nem is olyan régen a jólétnek, a "full dinner pail"-nek közeledő napjairól regéltek.

Szükségtelen leírni azokat a borzalmakat, amelyek Chicago nyilvános iskoláiban találtak, fölösleges festeni azt a kétségbeesett küzdelmet, melyet ártatlan gyenge gyermekek az éhséggel vívnak: eléggé bemutatják Chicago-rak, — e nagy ipari és kereskedelmi városnak — nyomorát e városban megjelenő kapitalista lapok híreinek már a címei is.

A Chicago Inter Ocean nevű republikánus lapnak a gyermekek éhségéről írott három hasábos cikkének címei a következők:

A városi iskolákban 20.000 gyermeket az éhség gyötör, sokan moslékért könyörögnek, hogy legyen mit enniük.

A helyzet rettenetes voltát igazolja a vizsgáló bizottság jelentése. A vizsgáló bizottság az éhség sok áldozatára bukkant.

5000 gyermek reggeli nélkül megy az iskolába.

A gyermekek jó része már az ételek ízét is elfelejtette. Kenyerhőgő élnek, amit az anyák hőssége terem el.

Az anyák éhesen fekszenek le, hogy a kenyérhajat megtakarítsák gyermekeiknek reggelire.

A Chicago Daily Tribune cikkének címe ez: Terjed az éhség a városi iskolákban.

A Record Herald elbeszélésének ezt a címet adja: Gyermek az éheznek.

Az Inter Ocean, a kis gyermekek éhségéről szóló borzalmas elbeszélését így kezdi:

"Öt ezer gyermek állandóan reggeli nélkül megy az iskolába. Tizenöt ezren félül van az iskolákban és így állandóan éheznek. Anyák éhesen fekszenek le, hogy másnap reggel gyermekeiknek enni adhassanak. Félig meztelen gyermekek sírva eskednek az utcákon és a piacon döglött szarvasokért és rohadó gyümölcsökért könyörögve."

A Tribune így ír: "Sok bémunkás anyának csak nyolcvan cent napi keresete van."

Összegezvén az okokat, melyek e rettenetes helyzetet teremtették, ugyanaz a lap ezt mondja: "A munkanélküliség és az élelmi szerek árának állandó emelkedése a bérek megfelelő emelkedése nélkül főokai a borzalmaknak."

A szántalan példa között, melyeket ugyancsak a Tribune ír le, vannak a következők:

Az Armor iskola-kerületben az apa munkanélkül van, az anya beteg; nincs egy falat kenyér a háznál; öt gyermek, három félmeztelen, egyen csak egy rongyos alsóing lóg. Három napig teán éltek, kenyér, tej és cukor nélkül.

A Vänner iskola-kerületben: Egy anya négy gyermekből álló családját heti két dollár ötven

centből tartja el, amit nadrágok varrásával keres.

A Drummond iskola-kerületben: Hét tagból álló család. Egy csipetnyi élelmiszer a házában nincs. Az apa munka nélkül van. Öngyilkossági szándékkal a Michigan-tóhoz ment, de megváltoztatta elhatározását és vétséget követett el, hogy elzárják és ez által rabkoszthoz jusszon.

A délnyugati kerületben: Egy hat tagból álló családot éhezve találtak, az éhség okozta örület jeleivel arcon. Öt napon át kenyéren s vízen éltek, az utolsó kenyéret reggelire fogyasztották el — hatan.

A leírt esetek csak példák, amelyekhez hasonlókat ezrével találhatni Chicagóban.

Fosco Antal 16 éves fiatal munkanélküli fiú, ki hajlék nélkül kóborolt már jó régen a világ leggazdagabb városában, a minap a 10-ik utca és 3-ik Avenue sarkán egy nő kezéből kikapta annak tárcáját és futásnak eredt. A tárcában 1 dollár 70 cent összeg volt. A futásnak eredt éhes fiút hamar elfogta az üldözésére hívott rendőr és füttykösével agyba-főbe verte. A vérből gyereket a yorkvillei bíróság elé állították, hol büntőségét beismerte. Előadta, hogy már annyira éhezett, hogy éhségében bármily bűn elkövetésére képesnek érezte magát. Munkát kapni nem tudott, otthona nincs, éhen halmi nem akart, hát lopni kényszerült. A börtönben, ha keveset is és rosszat is, de mégis adnak enni.

New Yorkban nyolcan követtek el öngyilkosságot egy nap alatt. — Valamennyien a közeledő prosperitás elől menekültek a halálba.

GILLHAUS ELIZABETHEN.

Gillhaus Ágost, a Szocialista Munkáspárt elnökjelölte október 27-én, kedden este 7.30-kor Elizabethen fog beszédet tartani a S. L. P. elizabethi osztálya által a Saenger Hallban (Elizabeth Ave és 4-ik utca sarkán) rendezendő gyűlésen.

Felhívjuk elvtársaink és olvasóink figyelmét e gyűlésre s kérjük, hogy jelenjenek meg azon minél számosabban.

Fel a versenyre!

A st. louis-i elvtársnők komoly munkára, dícső közdemre hívnak fel beneteket!

Versenyre hívják föl szövetségünk összes osztályait, amely versenyben győztes osztálynak egy gyönyörű himzett, értékes vörös selyem zászlót adnak jutalmul.

St. Louisi elvtársaink célja a versenyyel az, hogy minél több olvasót szerezzenek a Népakarat-nak s ez által minél több harcost állítsanak a csatasorba, küzdeni a munkásosztály felszabadításáért, a szocializmusért.

A zászlót szövetségünk azon osztálya kapja meg, amely osztály

1908 december 31-ig

legtöbb fél éves új előfizetőt szerez a Népakarat részére.

Felhívjuk elvtársainkat és elvtársainkat, hogy szocialistákhoz méltóan vegyék ki részüket a Népakaratért folyó küzdelemből.

Ne legyen egyetlen egy tagja sem szövetségünknek, ki a küzdelem után el ne mondhatná, hogy teljes mértékben megfelelt azon kötelezettségének, amelyet elve, meggyőződése reá rótt.

Elvtársak! Elvtársnők!

A klerikális népbütitők, a hazafiságból elősködők fekete seregének cudar munkája, amelylyel népünk megfontására, amerikai magyar munkásterveink agyának megnyomorisására töreksznek, sarkaljon benneteket tette, küzdelemre!

Fordítsatok minden erőteket, minden szabad időteket a Népakarat terjesztésére, hogy az minél szélesebb területekre szórhassa a tudás sugarát, minél több munkás szívében élessze lángra a szolidaritás tüzeit és fokozza a harci készséget megdönteni a mai romlott társadalmi rendet, amely a dolgozó milliók nyomorára van építve.

Fel a versenyre a zászlóért, a Népakaratért, a szocializmusért!

ELVTARSAK

Terjesszék a Népakarat-ot.

Magyarországi hírek.

Rendőri őrgöngés. Magyarország munkásmozgalmának története gazdag az olyan napokban, amelyet a rendőrségi brutalitás vad ki-örései tettek emlékeztetésekké. De még ennek az emlékeztetés napokban dús gazdag történeti pártnak eseményei között is szinte páratlan október 9-ike, amely napon a rendőrség egy, kora hajnalról késő estig tartó olyan hajszát produkált a munkásság ellen, amelyet a leghiggadtabb objektivitás sem nevezhet másnak, mint: őrgöngésnek.

A csütörtök esti Andrassy-uti véres összecsúszás előtt ki volt már adva a jelszó a rendőrségen: ütni, vágni, tiporni a munkásokat! Amíg lehetett az utcán, ott tették ezt meg a rendőregények. Az éjszaka beálltával az elő-állított szerencsétlen csapatján folytatták iszonyu munkájukat, hajnalról kezdve pedig rávetették magukat mindazon elvtársakra, akiket valamilyen okból börtönbe szerettek volna juttatni. Kezdték azzal, hogy Faragó elvtársat kirángatták az ágyból, előállították, házkutatást tartottak nála, megkínózták, megverték. Ezzel megindult azután az "előállítások" áradata. Gyors egymásutánban vitték a rendőrségre Vántus Károly, Tarcai Lajos, Vágó Béla, Wischnofsky Ignác elvtársakat és velük még vagy tíz elvtársat. Egész nap a rendőrségen tartották őket, brutalisan, durván, hallatlan inkvizitórius eljárásnak vetve alá őket. Közben pedig a lapokat a hajmeresztő és alávalóságukban is megmosolygani való buta rémhírekkel látták el a rendőrségről. Ezek a hírek "összeesküvésről", "fölvegyszerű bizottságról, börtönökben szállított fegyverekről, stb. szölettek. Szenzációsán szenzációsabb "tanuvallomások" híre került a rendőrségről a lapok hasábjaira, amelyeknek célzata mind az volt, ami az egész őrgöngés hajszát: pártvezetőségi tagokra és a vezető szerepet vivő elvtársakra ráesmit mindenféle gyilkossági és felbújtási vádak. Minden áron "vezérek" fogni s börtönbe juttatni: ez volt a jelszó a rendőrségen és ennek a szent célnak a szolgálatában állott az egész sajtó, az egy A Nap kivételével.

A munkásság nagy tömegei még az esti órákban értesültek a történetekről. Sok ezer röpirat tudatta velük az eseményeket s az eredményt — az egyetlen, amely várható volt — az volt, hogy hihetetlen izgalom fogta el a tömegeket mindenfelé. S ez a leírhatatlan izgalom már készült, hogy holnapra nagy dolgokat hozzon létre, amikor füttykösök terjedt el mindenfelé a hir, hogy a rendőrség a hajnal óta előállítottakat — nem tartóztatja le, hanem szabadon bocsátotta!

S ez a hir igaznak bizonyult! Egymásután tértek vissza az "előállított elvtársak, a sokat hajszolt "vezérek" közül egy sem maradt ott. A nagy hajszát, a gyilkolásra való fölbujtás rémes vádját, a revolveres börtön, az újságok nagy szenzációi, az egész irtóztató őrgöngés semmivé foszlott.

A megkezdett rendőri őrgöngés, inkvizitórius hajszát, határt nem ismerő brutalitással folyt mégis tovább. A rendőrség óriási apparátussal folytatta a nyomozást, amelynek során a régi, jól bevált kizsákmányozók közül új gyilkos eszközökkel igyekezett hamis, beismerő vallomást kicsikarni. Az aljas hajszát mindenáron "vezért" akart fogni. Azt akarta elhitetni a közvéleménnyel, hogy a munkásság forradalmi mozgalmát nem a nép elkeseredésében, hanem néhány izgatott agitátor működésében gyökeredzik. Hogy nem a nép követeli az általános választójogot, hanem az a néhány egyén, akik a forradalmi mozgalom tűzvonalán állanak. Alig kezdte meg a rendőrség aljas aknamunkáját, máris kitudt, hogy minden furfangos, lelketlen, gyilkos munkája kárba vész, gyalázatos céljának a kivételé meghiusul. A munkásság szombaton, október hó 10-én ismét gyűléseket tartott s a jótalan néposztály tízezer tettek lángra támasztotta magát, amelyet az ő elkeseredésük, forradalmi hangulatuk, harci készségük és elszántságuk nem a szónokok torkában rejlik. Hogy szocialista önértékű, munkás-öntudatuk nemcsak a Népszava hasábjain lüktet, de elevenen él a szívükben és az eszükben s hogy a kellő pillanatban forradalmi tetteikkel is képesek ezt bizonyítani. A munkás-szolidaritásnak e nagyszerű megnyilvánulása mellett semmivel sem kisebb jelentőségű az a megható és lélekemelő szolidaritás, amely a "Magyar-belga fémipargyár részvénytársaság" ötszáz munkásainak öntudatos és önfeláldozó állásfoglalásában nyilvánult meg. A rendőrkopók szombaton délelőtt a gyár egyik hivatalnokának besugása alapján megjelentek a gyárban, ahonnan el akartak hurcolni néhány munkást a főkaptányánság. A gyár munkásai nem engedték elhurcolni társaikat és amikor megtudták, hogy a gyár tisztviselője volt a besugó: valamennyien sztrájkba léptek.

Miért nem olvassa Kiss Károly remek proletárverseit, melyeket a PIROS MEZŐKÖN című könyvben gyűjtött össze. Ára kötve szállítási költséggel együtt 40c.

Külföldi hírek.

A Balkánról. Ausztria-Magyarország és Törökország között megszakadtak a kibontakozásra vezetett tanácskozások Bosznia-Hercegovina anektálásának kérdésében. A Monarchia ugyanis feltétlenül ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy ismerjék el jogosnak a megszállott tartományok bekebelezését, mint befejezett tényt s ez a kérdés a nemzetközi konferencián fel se merüljön.

Az eseményeknek ilyen fejlődése teljesen váratlanul hat, mert azt gondolta mindenki, hogy Törökország bele fog nyukodni Ausztria-Magyarország követeléseibe. Most azonban a nagyvezér határozottan kijelentette, hogy semmiképpen sem lehet eltérni, miszerint a török császárságot területi veszteségek érik.

Ámbár a helyzet ezeknek következtében meglehetősen kiélesedett, a diplomaták mégis remélik, hogy Törökország engedni fog.

Mihelyt a törökök álláspontját Bécsbe megváltoztatták, azonnal vizsájt a válasz, hogy Ausztria-Magyarország tiltakozása az Angol-Orosz-Franciaországok által tervezett kongresszust illetőleg határozottan végleges, legalább is ami Bosznia-Hercegovinát illeti.

Míg Ausztria-Magyarország és Törökország közt ennek folytán egyelőre az érintkezés megszakadt, addig Bulgária hatalmas lépéseket tett a béke útján Dimitrieff követ tárgyalásai révén. A bolgár-török megegyezés hírére azt hiszik, hogy a monarchia is hajlandó lesz estleg engedelményeket tenni Törökországnak.

Október 22-én hivatalos rendeleteket adtak ki, melyek eltiltják, hogy Ausztria-Magyarországon keresztül hadiszereket szállítsanak Szerbiába vagy Montenegroba.

A monarchia lépéseket tesz, hogy ennek a tervnek az összes hatalmakat megnyerje.

Svédországon a legújabb parlamenti választásoknál elvtársaink fényes győzelmet arattak. A szocialdemokrata képviselők száma 17-ről 33-ra emelkedett. Nemcsak elvtársaink, demokraták is győztek. Stockholm öt kerületében mult pénteken választottak 21 képviselőt. Megválasztottak 10 szocialdemokratát és 11 szabadelvű demokratát. A főváros szocialdemokrata képviselőinek száma így megkétszereződött. A konzervatív antiszocialisták különösen súlyos vereséget szenvedtek ennél a választásnál.

Az 1905. évi általános választásoknál 13 mandátumot nyertek elvtársaink. A közbeeső pótválasztásoknál azóta meg négy kerületet hódítottak. A mostani választásnál mind a 17 mandátumot megtartották elvtársaink. Az újonnan megválasztott 16 elvtársal együtt tehát 33 szocialdemokrata képviselője van a svéd országgyűlésnek.

Pétervárt magyarányu házkutatások folynak. Sok száz forradalmárt letartóztattak, mert bombát és dinamitot találtak náluk. Nyolc forradalmi szocialista csoportot a rendőrség felbontott. A forradalmi bizottságok bámulatos ügyességgel működnek. Sok katona és tiszt vesz részt titkos gyűléseiken. A kasszárnyak el vannak ársztva röpiratokkal. Különösen nagy kavardást okoz Tolstoj munkái-nak a hadseregben való terjedése.

Boldog Berlin. Alexandria Victoria, Schleswig-Holstein hercegnője, aki csak most lett unokafivérének, Vilmos német császár negyedik fiának, Agoston Vilmos hercegnek felesége Berlinben időzik. — Berlin most azt sem tudja, hova legyen örömeiben.

SZIGORU ITÉLET.

A telhetetlen, szívtelen, pénzéhes gazdagoknak jellemző példája D. Sullivan nevű new yorki ur, akit a rendőrség a napokban letartóztattott. D. Sullivan, aki duszagdag ember, nem elégedett meg csupán csak azzal, hogy a bérpalotáiban lakó munkásokat horribilis házbérekkel kiszípolozza, hanem jövedelmét még egy egészen új, de aljasságában alig felülmúlható módon is gyarapította. Az iskolákban ugyanis automatákat állított fel, amely automaták egy penny ellenében 25 cent értékű cukrot ígérték a kis iskolás gyermekeknek, ha az automatában bedobott penny-vételül egy számra esnek. A szegény iskolás gyermekek szülőiktől kapott centjeiket a géphe dobálták azon reményben, hogy 25 cent ára cukorkát kapnak érte. A gépek az összes iskolákban nyeldesték a szegény gyermekek centjeit, de a gyermekek soha semmit sem kaptak. A pennykből D. Sullivan ur csinos napi jövedelmre tett szert és egy megbizottja minden héten automobilos tette körutat, hogy a gépképből a pénzt kiszedje.

New York állam törvényei a szerencsejátékot tiltják és egy rendőr, aki nem tudja, hogy a gépek tekintélyes, duszagdag ember tulajdonát képezik, jelentést tett a dologról, mire D. Sullivan urat a rendőrbíróóság elé állították. Itt Sullivan azzal védekezett, hogy az automata a 25 cent értékű cukrot ki is adja, mire a gépekkel próbát tettek és hat óra hosszan át vették a gépet folyton tömte pennyekkel, de a gép a benne lévő egy kis doboz cukrot ki nem adta. Erre a bíró Sullivan, ki néhány év alatt a kis gyermekektől több ezer dollárt bezebelet — 100 dollár bírságra ítélte.

TÁRCA.

HÉTKÖZNAPI TÖRTÉNET.

A Népakarat eredeti tárcája.
— Irta: Tóth János. —

A 93-ik utca egyik rozga faalkotmányának padlás-lakásán kisirt szemekkel ül egy szegény, meztelen ágyon a félig megöszült, rongyos asszony. Ászott emlőjén csüngő vézna gyermeke olykor-olykor panaszosan felsikolt, mintha rossz álmok gyötörnék. A boglyas Lizi a konyhában kontárkodik; a kihűlt tűzhely mellé ócska karosszékkel tol, rákapaszkodik és egy kávé kanállal meríti a fazékából a langyos vizet, közben meg-meg szopogatva a kanál fejét. Pali, a meztelános kölyök kiűn a szidewalkon bibelődik egy megbomlott ébresztő óraszerkezettel; eldobott zöld függönyökkel szalagokat hasogat és összetolja, aztán rákötö az óramutató tengelyére és gyönyörűséggel húz-gálja végig-végig....

A szopós elaludt. Anyja lehelelőszert csókál teszi le s ő maga odaáll a förtött táblájú ablak elé. Bággyadt, üveges szemével az utcára tekint: hátha jön már? — hátha még visszaszaj? Aztán reménytelenül húzódik el a mellék szobába, hogy keserű gondolatait tovább fűzze. Köténybe eresztett összetett kezekkel kutat, keres zavaros tervei között, hogy megtalálja a mentő gondolatot

Gondolatai messze elvitték. Ki egészen a gondatlan élet mese-világába. És hallgatta azt a szép mesét, azt a gyönyört. Mintha most is látna gyümölcsös kertjük alatt azt a sövény-átugrót, amely mögül — hamiskás jövedelmében — egy piros almával hajította meg az akácfa alatt a "valakit" váro délceg katonát. Hej! az a szombat este! Mintha még most is égne ajaka attól a csóktól.... Mintha még most is érezné azt a katonásan komisz ölelést.... és mintha most is hallaná: "Szeretlek". Fájdalmas ébredéssel felelt saját gondolatainak, a mesélőnek: "Nem szeretsz! Nem szeretlek én sem! Nem, többé sohasem! Hűtlen lettél, itt hagytál.... verjen meg az isten!"

A gyár vaskapuja előtt alázatos, szurtos ember tömeg tolong a mátol holnapig tartó darabka kenyérért. Kételkedő kíváncsisággal várják, hogy melyikük lesz az a szerencsés, akinek számára a vaskapu kulcsa megfordul a zárban? Oldalt, a felvevő "Office" lefüggönyözött ablakához közel, egy vakmerő ember beszél hihetetlen istentelenséget. Azt bizonygatja, hogy azért nincs mit enni most nekik, a munkásoknak, mert a gyáros minden termelőt eszközt lefoglalt magának és ezzel elrabolta a munkástól a betevő falatot....

Mig így beszélt, a vaskapun keresztül egy kövér, pocakos ur lépett ki s lenéző megvetéssel haladt el a tiszteltteljesen utat nyitó szurtos tömeg mellett. Finom ruházata, kincsekkel érő gyűrűje szinte meghazudtolni látszik, hogy a 93-ik utca egyik rozoga faalkotmányának padlásán lakó rongyos családnak még kenyere sincsen. És a tömeg sóvár tekintettel néz utána, buzdogn találgatván: ki lehet ez?

Belülről botok puffenése hallatszik s kis idő múlva a kinyitott kapun egy ember dobta ki. A gyáva néptömeg banbán körülállja és az emberek egymást kérdezik: "ki ez?" Nem ismeri senki. Csak annyit tudnak, hogy az, aki az előbb szavalt s hogy akkor szökött be, mikor Mr. Abbaud, a kompanista kilépett a kapun. A mentő kocsi megérkezett és a szilajverü pejkek száguldvá vitték a sebesültet.

A kezelő orvos csiklandozó szerei megtették végre a hatást: a beteg fölészmelt. Lázasan kutató szemével a szegény, rongyos asszonyt kereste, a hü, mindenét feláldozó feleségét. Az ágya mellett álló fehérkötényes orvos kötelességtudó durvasággal figyelmezteti, hogy csendesen viselkedjék, mert nem otthon van, mert az összepántolt, selyemcárnával összefűrt koponyáért máskülönbön huszonegy óráig sem garantál. A beteg megtudta, hogy korházban fekszik. Kérdésködésére azt is megtudta a nagytudományu orvostól, hogy már negyednap óta élvezi méltatlanul a Mr. Abbaud emberbaráti szeretetét, aki érte a korházi költségeket fizeti. Nyomatékos hangsúlyozással azt meg, hogy ő — az orvos — egy elvakult féregért, aki a jelenlegi isteni társadalmi rendszer gyökerein rágódik — egy nickelt sem reszkirozna meg. Elmesélte aztán neki az egész történetet. Megkérdezte a beteg nevét és lakását s azt feljegyezte.

Másnap a beteg ismét családja után kérdézködött. Az ápoló nem tudott semmi hírt adni fölé. Az ágy melletti kis asztalon friss lapok heverték. Fölvett egyet a beteg és olvasta a frázisokkal, sunyi hazafiság hirdetésével telített hasábokat. A lap egyik oldalán egy tudósításon akadt meg a szeme: "Társadalmi fekély. (Saját tudósítónktól.) Chicago, aug. 22. Forgács János szervezett magyar szocialista a héten nyomtalanul eltűnt. Forgácsnak felesége és három gyermeke van. Már hónapok óta munka nélkül csavarog. F. hó 20-án is felöltözött reggel és eltávozott ha-

zúló, azt mondván feleségének, hogy munka után megy s azóta nyoma veszett. Ismerős körökben erős a meggyőződés, hogy Forgács megszökött nyomorgó családjá elől. Ezen tanulságos történettel figyelmeztetjük honfitársainkat, hogy óvakodjanak a szociális elvtől, melynek bevételre s elemzésére már annyi családi boldogságnak lett a megrontója. Forgács felesége ma a városi árvaházba költözött s ott várja a hűlen férj visszatérését.

... Mikor a tudósítást elolvasta — a szive majd megszakadt.

KOMMUNIZMUS.

Évezredek óta él egy eszmény az emberekben. Nem az igazság eszménye, hanem a béke és boldogság eszménye, oly társadalom, ahol nincs semmi, ami az "enyém" és semmi, ami a "ted", ahol minden mindenké, ahol a testvériség és az egyenlőség az egyetlen kapocs, amely az embereket összefűzi. Viharosan mozgalmak történeti korszakokban merész gondolatok, nagy lelkek szívét gyönyörködöttető atópiákban festették meg ezen eszményi társadalmat. Hősök támadtak és áldoztak fel életüket ez eszmény megvalósulásáért.

Ezen ideál nem önkénytelen teremtménye az emberi agynak. Emlékeztés ez arra az arany korszakra, a földi paradicsomra, melyről a hitre megelégedő ősi elődökünk visszanyúló emlékeztetés az amaz őskommunizmus korszakára, amelyet átéltek az emberek, még mielőtt a magántulajdon keletkezett.

Hogy Róma plebejusai és a görög városok szegényei számtalan felkelésben hasztalan és eredménytelenül támadtak a patriciusok és a gazdagok ellen, hogy helyreállítsák a javak közöségét: ha a középkorban hajótörést szenvedtek a népszerű eretnekséktől az on kiserlelei, hogy ismét egyenlőséget s testvériséget teremtsenek a földön, ez eléggé magyarázható és elkerülhetetlen volt. Görögország és a római birodalom bukása idején épp úgy, mint a középkor utolsó századaiban ellentmondottak a gazdasági viszonyok a javak közösségéhez való visszatérésnek. Ahelyett, hogy a visszatérést megengedték volna, még inkább a kommunizmus végső maradványainak kiirtására törekedtek és megteremtették a polgári magántulajdon előfeltételeit.

A mi szellemünkben a kommunizmus eszménye új életre támadt és ragyogóbb, erőteljesebb mint valaha. Amde ez eszmény nem pusztán, halván, ösztönyszerű emlékeztetés. A valóság hordozta méhében, az szülte, táplálta. Ez ama következmény, amely a gazdasági fejlődésnek gyümölcse. Mi nem vagyunk utópisták, álmodozók, mint Róma plebejusai. Mi a tudomány férfiai vagyunk. Mi nem találunk ki új társadalmi formákat. A kapitalista társadalomnak teljesítünk szülési szolgálatot, ha majd a szocialista társadalom születésének órája üt.

Kommunisták vagyunk, mert az a meggyőződésünk, hogy a kapitalisztikus termelési mód gazdasági erői természeti szükségképpen a kommunizmushoz juttatják a társadalmat. Mi, akiket azzal vádolnak, hogy osztályellen-tétet teremtünk, ellenkezőleg, az osztályok eltörlését akarjuk, mert meg vagyunk győződve arról, hogy nincsenek már meg azok a gazdasági szükségesszerűségek, amelyek az embereknek a kizsákmányolók és kizsákmányoltak osztályára való tagozódását okozták.

Arisztoteles, a gondolkodók emez óriása, előrelátta, hogy ha a gépek önként dolgoznak, a szabad polgároknak nem volna szükségük rabszolgára népre, amely az ő pihenésüket lehetővé teszi. Mi szocialisták előre látjuk a kézmunkának, a rabszolgaság utolsó formájának bukását, mert tudjuk, hogy az ember a vasból való rabszolgára felett, az öntvényes gép felett rendelkezik.

Az ókorban sohasem, a történelem egyetlen korszakában sem rendelkeztek a szabad polgárok egy óriási sok rabszolgával, amennyi vas-és acél-rabszolgát a mi társadalmunk felmutathat.

Ime ennek a bizonyosságul néhány szám, amelyeket az "Annuaire de Statistique"-ből merítünk, amelyet a kereskedelmi miniszterium 1890-ben tett közzé.

1887-ben Franciaországban az iparban és mezőgazdaságban, a vasutaknál és a gőzhajók-nál alkalmazott gőzgépek száma 135.748 volt, amelyek kilenc millió lóerőt képviseltek. A főbányagazgatóság számítása szerint minden lóerő megtehető 21 ember munkájának. Tehát a kilenc millió lóerő 189 millió rabszolgára munkájával egyenlő.

Az 1886-iki népszámlálás szerint Franciaország lakosainak száma 39 millió. Minden lakóra jutna tehát 4.8 rabszolgára, vagy minden apára, akinek öt tagból álló családjá van, jutna 24 vas-rabszolgára.

E 189 millió vas-rabszolgára munkája, amelyet az osztály monopolizál, amely a munka vezetésére és szabályozására képtelen, a legmészebb felesleges közepette a termelőket legirtózatosa-bb nyomorát teremti meg.

Ha majd a termelő eszközök kiragadtnak a kapitalista osztálytól és tetelen kezébe kerül, a nemzet köztulajdonába mennek át, akkor a boldogság és béke fog virágozni a földön mindenek számára. Mert az a társadalom meg-

fogja fékezni a termelő erőket és uralkodni fog rajtuk, mint ahogyan megfékezte és uralma alá hajtotta a természeti erőket. Még csak akkor és csak akkor lesz szabad az ember, mert saját társadalmi sorsának urává leand. Lafargue Pál.

A BURNSIDEI FEKETÉK.

Farkas László burnsidei róm. kath. plébános nem fér a csuhájába. Szövetkezve a burnsidei független (?) klubbal, minden piszkos fegyvert felhasznál, hogy az ottani elvtársaink folyton szaporodó táborát haladásában megakadályozza. Természetes, hogy a szocializmusnak, a felvilágosodásnak meggyújtott fátylóját minden erőlködése dacára sem képes eloltani, de ő azért csak erőlködik.

Felejté a plébános ur, hogy minél nagyobb erővel csapjuk a földhöz az égő fátylat, annál nagyobb erővel csap vissza annak lángja. És ez a láng a plébános ur kezét megperzselheti — és el is égetheti, ha piszkoskodásait tovább is folytatja.

Nem rég alakult meg Chicago 33-ik kerületében szövetségünknek egyik osztálya, amelynek tagjai — bugó elvtársak lévén — dicséretes és eredményes munkát fejtnek ki az eddig papi maszlagon hízalt nép felvilágosítása terén. Természetes, hogy ez nem tetszik a feketéknek. Már tudnillik a papnak és azoknak a nagytorok hazafiainak, akik a független klubban viszik a szerepet és jó pénzét csinálnak a magyar nép jóhiszeműségéből. S mivel a bagylyoknak árt a fény, hát minden lehetőséget elkövetnek azok ellen, akik a világosság után törnek. Így történt a minap is. Chicagói elvtársaink a burnsidei szervezet könyvtára javára el akarták játszani a "Gyári Lányok" című szindarabot. Megtudták ezt a feketék s terrorizálták az összes teremtulajdonosokat és rábírták őket, hogy ne adják át termeiket a szocialisták előadásához. Farkas László nemcsak ezen egy piszkos munkából vette ki az orosz-lánrészt. Van a rovásn már több hasonló bűne. De hisszük, hogy burnsidei elvtársaink nem szűnő lelkesedéssel folytatott küzdelme el fogja őt seperni azzal a fekete bandával együtt, amely őt követi.

XXIII. osztály jelentése szeptember 13-tól október 15-ig.

Taglétszámunk 24. Összebevitelünk \$33.28, összkiadásunk \$17.05, pénzállományunk e szerint \$16.25. Előfizetők száma 26. E hónap szeptember hónap megtartott rendezés havi gyűlésünkön tisztviselőikül a következő elvtársak lettek megválasztva: Kucsma Gyula lapkezelő, Zsolnay Géza titkár Ur János bizalmiérfi.

Szervezetünk a kongresszus azon határozatát, mely szerint minden tag, ki szocialistának vallja magát, október hó első hétfőjén megkeresett bérét a Népakaratnak adja elfogadta s összeget pedig a jövő gyűlésig be fogjuk küldeni. Szervezetünk tagjai jelenleg egy szindarab tanulással vannak elfoglalva, melynek előadását november 1-ére tűztük ki saját helyiségünkben.

A munka viszonyok változatlanul rosszak. Ur János, bizalmiérfi.

GARY-I HIR.

Mult vasárnap este szépen sikerült értekezlet tartottak gary-i elvtársaink Kuszi Pál elvtárs lakásán. Először Kuszi Pál, jegyzővé Nagy Lajos elvtársak választottak meg. Nagy elvtárs röviden ismertette egy munkás betegsegélyező szükségességét és ajánlja a Munkás Betegsegélyező Szövetség egy osztályának megalakítását. Előadását a jelenlévők tetszéssel fogadták. Utána Lukács elvtárs beszélt egy Brooklynban székelő betegsegélyzőről. Nagy elvtárs válasza után az értekezlet egy gyűlés megtartását határozta el, amelyen a betegsegélyző bővebben lesz ismertetve.

A "SEMLEGESÉK" GYŰLÉSE.

Nyilvános szaggyűlést tartottak a new yorki magyar szakszervezetek és hó 25-én a Klein-féle Hall-ban "A szervezkedés célja és haszna" és "Miért semlegesek a new yorki magyar szakszervezetek?" napirenddel. A gyűlés nagyon látogatott volt, meglehetősen számban lévén képviselve az a két politikai párt is. Alkalmilag ki fogjuk fejteni álláspontunkat mi is a semlegesség kérdésében, vagy azon a gyűlésen, amelyet — mint a gyűlés elnöksége kijelentette — a közel jövőben össze fognak hívni a semleges szervezetek, vagy ha ott alkalmunk nem nyílik — lapunk hasábjain. Most inkább csak a gyűlés lefolyásáról számolunk be.

Elnökké Altman, jegyzővé Láng Dezső választottak meg.

A napirend első előadója a bádigosok és szerelők szakszervezete részéről Fazekas Lajos volt. A szervezkedés célját és hasznát nem igen bolygatta inkább a szervezetek semleges álláspontját igyekezett igazolni. A semlegesség — úgy mond — időszerű program. A bevándorló, ha az országba jön, azt sem tudja, hol áll. A szocialista pártok egyikehez sem mehet, mert nem tudja, melyik követi a helyes irányt, de megtalálja otthonát a szakszervezetben. Hangoztatja, hogy ő szocialista, de — dacára annak, hogy mindkét szocialista pártnak szép és nemes céljai vannak — egyik párthoz sem

csatlakozik, mert a két párt folyton veszekedik, mindkettőt önmagát tartja marxista szocialistának. Elvárja a szocialista pártok jelenlévő képviselőitől, hogy álláspontjukat itt, a nyilvános gyűlésen kifejtésük, hogy a szakszervezetek is tisztán lássanak. Felhívja a két pártot az egyesülésre, mert programjuk szerint addig, míg a két párt nem egyesül, ők politikai pártokhoz nem fognak csatlakozni, mert nem akarják elősegíteni a testvérharcot centjikkal.

Utána Rozlovenszky beszélt a famunkások nevében. Ha olyan alapon álló szervezetek volnának, mint vannak Magyarországon, hát nem volnánk három felé szakadva. Beszél az A. F. of L.-ről, amelyet minden felvilágosodott embernek el kell itélni. Szocialista ő is, de nem tudja melyik pártot tartozzék. Felkéri a pártokat, hogy vessenek félre minden személyes tekinteteket, egyesüljenek s akkor a szakszervezetek kötelezni is fogják tagjaikat a pártba való belépésre.

A vas- és fém munkások álláspontját Herr fejtegette. Akik a semleges szakszervezetet alakították, mind union-emberek voltak. Oda-haza sohasem foglalkoztak szocializmussal a szakszervezetben, csak anyagilag és erkölcsileg támogatták a pártot. Semlegesek akarnak maradni mindaddig, míg a pártok nem egyesülnek. Kéri a pártokat az egyesülésre.

A női szervezet nevében Leichtenman Aranka beszélt. Céljuk a nőket oly szervezetben egyesíteni, amelyben szocializmust tanulhatnak. Felkéri a nőket, hogy minél többen iratkozzanak be a szervezetbe. Neki meg van a határozott álláspontja a pártokkal szemben. Ő tudja, hogy melyik pártot tartozik és ezt nyilvánítani is fogja, ha itt lesz az ideje. A pártok egyesülését kívánja.

Az előadók beszédei után általános vita indult meg. Elsőnek

Adler Albert (semleges) szólalt föl. Idézi Marxot, aki szerint ott fog megvalósulni legelőször a szocialista társadalom, ahol legfejlettebb az ipar — tehát az Egyesült Államokban. Ők megfontolták ezt, nagy célt tűztek ki maguk elé: már most lerakni a jövő társadalomfundamentumát és ezért lettek — semlegesek. Ők az építés munkáját végzik, hadd romboljanak azok, akiknek ez a hivatása. A semleges szervezetekbe való belépésre serkent. Tanítanak ott rajzra, van könyvtárunk, adnak munkanélküli segélyt. A legtöbb indifferenst ezzel szerették meg. Sokan nincsenek tisztában a politikai mozgalmakkal, ahonnan ki kellene dobni azokat, akik nem férnek össze. Utána Bárd Imre (S. P.), az Előre szerkesztője vette fel a szót. Szerinte a helyzet ez: Van egy csinos hölgy — a semlegesek, kinek két udvarlójá van — a két politikai párt. S a csinos hölgy ahelyett, hogy választana udvarlói között, mindkettőt után kap, szeretné magának. (Hát ez hasonlatnak hasonlat volt, de irgalmatlan rossz. Az a hatalmas ellenszenv, amely a S. P. tisztelt képviselője ellen a semlegesek részéről megnyilvánult, egy cseppet sem mutatta azt, hogy olyan nagyon kapna azon az udvarlón, akit ő képvisel. A Szocialista Munkáspárt pedig sohasem udvarolt a hölgynek.)

Fel lettek itt szólítva a szocialista pártok jelenlévő tagjai, hogy világosítsák meg álláspontjukat. E felszólítás adta jogon szólt föl, de kijelenti, hogy senkivel sem hajlandó pártvita-ba bocsátkozni. Ki nem állhatja a pártvítát. Mindkét párt büdös. A semlegesség nem szocialista álláspont s a semlegesek nem is szocialisták. Csakis oly szervezeteket lehet szocialistának nevezni, amelyek az osztályharc alapján állanak. Ha komolyan akarnak küzdeni a kapitalizmus ellen, iratkozzanak be a gazdasági szervezetekbe: az A. F. of L.-be, vagy ha ott a beirattási díjakat magának találják, hát az I. W. W.-ba. A semleges szakszervezetekben csak pityáznak. Kötelességük a semlegeseknek valamelyik pártot csatlakozni s azt anyagilag és erkölcsileg támogatni. A magyar pártok egyesüléséről az angol pártok egyesülése nélkül szó sem lehet.

Itt egy benyújtott sürgősségi indítvány megakasztotta a szónokot beszédében. Az elfogadott sürgősségi indítvány értelmében a felszólalók csak 15 percig beszélhetnek. Helytelenül jart el a gyűlés akkor, midőn a felszólalók tartamát ily rövidre szabta, holott az előadók és semleges felszólalók előzőleg már korlátlan ideig beszélhettek. Bárd ezután röviden befejezte beszédét. Utána

Paskersz (semleges) beszélt. Ő bádigos, úgy mond és mint ilyen — semleges. De ő a semlegességet úgy értelmezi, hogy csak a szakszervezetekben legyenek semlegesek, a tagok, mint egyének azonban támogassák a pártokat, amelyek a munkásosztály javán dolgoznak.

Légyégül Frankl elvtárs szólalt föl, aki szerint nem lehetnek semlegesek a munkások különösen ebben az országban, ahol a kapitalizmus óriási gazdasági hatalmával oly vad düh-hel tör a munkásosztály leigázására. A hatalmas kapitalizmussal csakis az osztályharc alapján lehet megküzdeni.

Beszéde után elnök a gyűlés folytatását elhalasztotta.

A folytatódó gyűlés helyéről és idejéről a Népakarat olvasóit annak idején értesíteni fogjuk.

Egyről-másról.

(Folytatás az első oldalról.)

Davis egész természetesen tartotta, hogy a kormányának érdekében áll meg tudni, hogy becsapták, tehát jelentést tett Taftnek. Megkapta jutalmát. Távirati értesítést kapott, hogy el van bocsájta. Egyszerűen elcsapták.

Természetesen akadtak, akik érdeklődtek az iránt is, hogy kinek fizette ki a kormány a 40 millió dollárt. Morganék kapták meg. Sheldonnak, a republikánus párttárnokának kellett a pénzt kifizetni. Azonban Franciaországba nem jutott a pénzből semmi.

Nem ám, mert a francia társulattól már régen átvette az összes részvényeket három millió dollárért egy amerikai szindikátus s ez a szindikátus kapott a három millióért szerzett értékért negyven milliót. A szindikátus tagjainak névsorát megsemmisítették, azonban tagjai közt volt Douglas Robinson, Roosevelt elnök sógora és Charles P. Taft, Taft volt hadügy-miniszternek, a republikánus párt elnökjelöltjének bátyja.

Tetszik most már érteni, miért csapott el Davis, mikor a korrupciót feszegette? Tetszik most már érteni, hogy a haragos elnök miért csendesedik egy el, ha a Panama csatorna panamáiról van szó?

A republikánus sajtó mélyszélesen hallgat. Azonban bajos lesz agyonhallgatni ezt az ügyet melyre még rátérünk mi is e rovattalatt.

EGYLETI HIREK.

Felkérjük szövetségünk összes osztályait, hogy a szükséges mennyiségű tagsági könyveket rendeljék meg s az azokért járó összeget a rendelés alkalmával küldjék be. Amennyiben a tagsági könyvvel a pártbélyeg formája is megváltozott, kérjük azon osztályokat, melyeknek még el nem adott pártbélyegeik vannak, hogy azokat újakkal cserélték be.

A központi titkárság.

Szövetségünk I. osztályának tagjait felkértem, hogy e hó 31-én, szombaton este 8 órakor 431 E. 6th Steer alatti új helyiségünkben ("Árpád Hall" első emeleti gyűlésterem) tartandó RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSEN a napirend fontosságára való tekintettel okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Basky F.

A Munkás Betegsegélyező Szövetség I. osztálya értesíti tagjait, hogy új orvosának címe: dr. Edward Lowenbein, 297 E. 10th St.

MULATSÁGOK.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség I. osztálya november 14-én, szombaton este az Orawetz-féle "Árpád Hall"-ban, 431 E. 6th St. KEDÉLYES ESTÉLYT rendez. Belépti-díj ruhatarrral együtt 20 cent. Kezdeteste 8 órakor. Gazdag műsorral és kitünő zenéről gondoskodott a Rendezőség, A tiszta jövedelem a Népakarat javára fordítatik.

Előleges jelentés.

A Munkás Betegsegélyező Szövetség I. osztálya szövetségünk II. osztályával folyó év december 19-én, szombaton este, a Sokol Hall disztermben szinelődással egybekötött nagy táncmulatságot rendez.

Színre kerül Szilighethi remek vigjátéka a LILJOMFI.

A tiszta jövedelemnek fele a Népakarat javára fordítatik.

Az Amerikai Magyar Vas- és Fém munkások Szakszervezete 1908 október 31-én, szombaton este 206-08 E. 86th St. I. em. helyiségében táncal egybekötött

KEDÉLYES ESTÉLYT

rendez. Mulattató előadásokról s jó zenéről gondoskodott a Rendezőség. Belépti-díj ruhatarrral együtt 20c. Kezdeteste 8 órakor.

Szövetségünk XIX. osztálya, (Chicago, Ill.) 1908 november 1-én, a PARK CASINO-ban, (606-10 N. California Ave és Division St. sarkán) NAGY SZÜRETI MULATSÁGOT rendez, melyre a chicagói magyarságot tisztelettel meghívja a Rendezőség.

Szövetségünk VI. osztálya (Newark, N. J.) 1908 november 2-án, hétfőn este a Plavecky Hall-ban (20 West St.) szavalatok- és magán-jelenetekkel egybekötött

KEDÉLYES ESTÉLYT

rendez. Belépti-díj 15 c. Kezdeteste 8 órakor.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség XVII. osztálya (St. Louis, North Side) 1908 október 31-én, a GERMAN MILITARY HALL-ban (North Market és 12-ik utca északkeleti sarok) szinelődással egybekötött nagy táncmulatságot rendez. Színre kerül: VALAMI HIBAJA VAN, vigjáték egy felvonásban.

Belépti-díj személyenkint 25 cent. Kezdeteste 8 órakor.

REGÉNY.

A Kreutzer-Szonáta.

Irta: Tolsztoj Leó gróf.

(Folytatás.) (35.)

A házam elé érkeztem. A fogadó terem ablakai meg voltak világítva. Anélkül, hogy magamnak számot igyekeztem volna adni, hogy miért voltak ablakaink ily későn éjjel megvilágítva, valami rémületet sejtve rohantam fel a lépcsőre és csengettem.

A szolga, egy Gergely nevű jószágos, dolgos, de ostoba fiu, kinyitotta az ajtót. A legelső dolgot, ami az előszobámba szemembe ötlött, egy felöltő volt, amely egyéb ruhadarabokkal a fogason csüngött. Ezen csodálkoznom kellett volna, de én nem csodálkoztam, el voltam rá készülve. Tehát igaz volt.

Mikor azt kérdeztem Gergelytől, ki van itt és ő erre Truchacszevski nevét mondta, tudakozódtam, vajjon még más látogatók is vannak-e? Gergely az válasza: "Senki". Még emlékszem, milyen arccal, milyen hangsúlyzóssal mondta ezt nekem, mintha örömet akart volna nekem szerezni, mintha el akarta volna osztlatni kétségemet.

— Jól van, jól van! mondtam... Hát a gyermekek?

Hál' istennek, jól vannak, már régóta aluszak.

Alig tudtam lélegzetet venni és fogam egyre vacagott.

Régebben megesejt rajtam, hogy hazamenet azt képzeltem, hogy valami szerencsétlenség vár reám. De csalódtam és mindent a rendes kerékvágásban találtam. Azonban mostani helyzetem előtt a régítől. Mind az, amit sejtettem, mind az, amit rémképnek véltem, valóság volt.

Szerettem volna zokogni, de a démon nyom-ban azt sugta nekem:

— Sirj, érzékenykedjél, azalatt majd ők nyugodtan elválnak — neked nem lesznek bizonyítékaid és egész életeden át kételkedni, szenvedni fogsz.

És ezzel eltűnt a magamon való szánakozás és csupán az a vadállati ösztön maradt meg bennem, hogy igyeen, ravaszul és erőlyesen cselekedjem. Vadállat, értelmetlen vadállat lett belőlem.

— Nem, nem, mondtam Gergelynek, aki he akart jelenteni. Végy kocsit és menj a pályaházba podgyászomért. Itt van a feladó levény. Siess!

A szolga a folyosón végig ment, hogy felső kabátját fölvegye. Attól tartva, hogy zajt csinál, elkísértem szobájába és vártam, míg elkészül.

Az ebédől beszélgettem, tányérok és tésék zaja hallatszott, nem hallották tehát a csengetyűt. Csak együtt maradtunk, amíg visszajövök, gondoltam magamban.

Gergely fölvette prêmes kabátját és elment. Bezártam mögötte a ajtót.

Aggodalom fogott el, mikor egyedül maradtam, mert eszembe jutott, hogy a következő pillanatban cselekednem kell.

Hogyan? Ezt magam sem tudtam.

Csak azt tudtam, hogy mindennek vége, hogy most már semmi kétség sem foroghat fenn az ő bűnössége iránt és hogy a következő pillanatban minden vele való viszonyom megszűnik. Imént még kételkedtem; azt mondtam magamban:

— Hát ha még sem igaz? Hát ha mégis tévedek?

Most ki volt zárva minden kétség. El voltam tökélyre visszavonhatatlanul. Titokban, egészen egyedül vele, éjnek idején, ez a megfélekedésnél is több. Sőt mi több nem is palástolja bűnösségét, mintha csak az volna a célja, hogy a szemérmelenség, a vakmerőség eme netovábbjával ártatlanságát bizonyítsa. Már most minden világos, semmi kétség.

Csak egy dologtól tartottam: hogy elmenekülnek, mindenyik másfelé, hogy kitalálnak valamely új hazugságot és megfosztanak a kézzel fogható bizonyítéktól és a büntetés kínos gyönyörűségétől.

Hogy meglepjem őket, lábujjhegyen az ebéd-lő felé tartottam, nem a fogadó termen, hanem a folyosón és a gyermekszobán át. Az első szobában a fiuk aludtak, a másodikban az öreg dada bóbiskolt és úgy látszott, mintha ébredne és elképzeltem magamban, hogy mit gondolna, ha mindent megtudna és annyira megszántam magamban, hogy nem tudtam könnyemet visszatartani. Hogy fel ne költsem a gyermekeket, nesztelen léptekkel siettem a folyosón vissza és dolgozó szobámba mentem. Lehanyatlottam a pamlagra és zokogni kezdtem.

— Én rá, kit szülem becsületes embernek nevelték, én rá, aki az egész életemen át a családi boldogságról álmodoztam, én rá, aki sohasem követtem el ársulást, ilyen végtet vár íme! őt gyermekeim van és ő egy muzsikussal ölelkezik, mert ennek piros ajka van! Nem, ez nem asszony, kutya, nemtelen, elajásodott kutya!

(Folytatjuk.)

